

Злато руно
Zlato runo
Golden Fleece

9. 8. – 7. 9. 2019

KIBLA | PORTAL

Alter Aegis / Bifurcation (with the assistance of Alexey Tabashov).
Center of Contemporary Art on Jakimanka street, Moscow, June 20, 1995.

Alter Aegis / Razcepljenost
Alter Aegis / Bifurcation
(s pomočjo / with the assistance of Alexey Tabashov)
Center sodobne umetnosti na ulici Jakimanka, Moskva, 20. junij 1995
Center of Contemporary Art on Jakimanka street, Moscow, June 20, 1995
(oblikovalec / design Dorijan Šiško)

Oleg Kulik: Zlato runo

Kulik, »ruski pes« (Renata Salecl), umetnik performansa in akcionist, ki je promoviral »prvotno ekologijo« in zoofrenijo, je danes kipar in slikar. Kulik slika portret ruskega predsednika Vladimirja Putina v akrilnih barvah na stole in podoba »voditelja« se sestavi kot sestavljanica iz najbolj demokratične in cenovno ugodne naprave za sedenje. Skulptura Vladimirja Lenina je postavljena v središče vrtiljaka na kolesih in scela povezana s šali mladih pionirjev in pionirk iz nedavne sovjetske preteklosti, in pozicija vodje vseh delavcev sveta na vrhu nikoli zgrajenega templja Palače Sovjetov je dana ženskemu aktu z železnimi lasmi na glavi.

Kaj je Rusija danes, včeraj in jutri – imperij ali demokracija, agresor ali branik duha, dom »prvotnih ljudi« ali zbor posameznih osamljencev in osamljenk, velesila ali provinca zunaj poti? Umetnik Oleg Kulik s svojo osebno retrospektivo ponuja revizijo mitov o Rusiji, o njeni zgodovini in umetnosti ter novo interpretacijo svojih prejšnjih del.

Skulptura kot oblika umetnosti za Kulika ni več dejanje. Seje kolektivnega kiparjenja v glini ali plastelinu se spremenijo v dogajanje: prisotnost umetnika ne znižuje improvizacije in izrazito individualne ustvarjalnosti prostovoljnih udeležencev in udeleženk delavnic. Osrednji del razstave Zlato runo je konstrukcija, instalacija, sklop stotin človeških oziroma animaličnih figur, ki kot okraski visijo z mreže, telesa, drevesa in kot enoceličarji tvorijo večcelični organizem.

Obiskovalci in obiskovalke izbirajo pogled z razdaljo: od daleč se soočijo s kovinsko pošastjo, ovnom, a ko se mu približujejo, se »krzno« vse bolj razodeva s podrobnostmi, obešenimi zvezdastimi bitji, zasnovanimi iz unikatnih žičnih struktur in z dodano maso transformiranimi v človeške ali živalim podobne kreature. Samostojno oblikovane figure, ustvarjene v skupinskih procesih, tako nudijo natančnejši vpogled: od gozda pričenjamo videti »drevesa«, miniaturne skulpture, vsaka specifične oblike in lastnega karakterja, kot smo vsa živa bitja sestavljena iz celic in je vsa narava povezana z manjšimi delci, molekulami, atomi in sub-atomskimi entitetami, ki brez izjeme govorijo o energiji.

Prav slednja, energija je tisto, kar najbolje definira in tudi zajame umetniško delo Olega Kulika. Sub-atomski nivoji njegove kreacije

se povezujejo na raznih ravneh in z vsemi mediji izpostavljajo stvarnost, ki sestoji iz dela realnega in črpa iz preteklosti in sedanosti, da bi v povezavi z imaginarnim, spekulativnim, razmišljujočim vzpostavljali meta-fizično prihodnost. Svojo in družbeno. Sam in množica. Dlaka in kožuh, bitje postanemo, ko zmoremo enostavnost raz-ločevati in združevati v kompleksnost.

Oleg Kulik jemlje medije enakovredno v svetove svojega ustvarjanja: kipari, slika, snema videe in filme, fotografira, instalira, performira, (so)deluje skupinsko, pojasnjuje, razlaga, predstavlja, vodi ... Njegove ideje rišejo, ko se z barvami loti veliko-formatnih slik in mu prsti zvijajo žico in obdelujejo maso v ekspresivno skulpturo, v kateri je zajeta energija. Tako v širini kot v globini je izrazita kompleksnost njegovega umetniškega dela, ki ne glede na uporabljen material izžareva silno intenziteto njegove ustvarjalnosti. Koncept je vedno povod, ne pa tudi pot, za vsebino. Kontekst je vključujoč, globalen in izvorno lokalni, uporabljajoč bližnje okolje kot izhodišče za interpretacijo širše stvarnosti.

Kot pokaže v svojih delih iz 90-ih let 20. stoletja, dokumentaciji performansov in fotografijah, ima res rad živali. In živali imajo rade njega. Ta ljubezen se seveda kaže na različne načine, je vznesena in zanosna, igriva in vzajemna, fizična in manifestativna. Postane enak med enakimi, eden med svojimi, bližnji z »vrstami«, žival med živalmi. Prvobiten in prvinski, kar Oleg Kulik izrazito je. Fizičen in fizikalen. Neposreden v umetnosti in sofisticiran v sestavljanju in razstavljanju. Človeški in živ. Nekdo, ki mu je bilo odvzeto zlato runo in ga še vedno išče, da bi si ga odel. In ga postavi na ogled kot skupinski izdelek, sestavljen iz stotin originalnih skulptur.

Zlato runo, ki v grški mitologiji predstavlja krzno krilatega ovna Krisomalosa, je povezano tudi s Slovenijo. Jazon in Argonavti so pred trojansko vojno na ladji Argo spremljali Jazona na otok Kolhido, kjer je bilo spravljeno zlato runo, da ga ukradejo kralju Eetu. Jazon je moral to nalogo opraviti zato, da bi lahko postal tesalski kralj. Argonavti (po Pliniju) zaplujejo v reko Donavo in nadaljujejo po Savi in Ljubljani. V ljubljanskem močvirju Jazon premaga zmaja. Ladjo nato po suhem prenesejo do Jadranskega morja in nadaljujejo pot v Grčijo.

Skozi podobe nedavne zgodovine ter sodobne politike in umetnosti nastaja Kulikova Rusija, vzhodna sosedra razsvetljenega zahoda. Kolektivno in posamezno, okras množice in volja po moči sta predstavljena v več različicah kombinacij in interakcij: predsednik, sestavljen iz tisoč vsevidnih oči, Lenin, obkrožen z odrobljenimi glavami, zlato runo odrtega ovna, sestavljeno iz stotin figur – umetnine vabijo vsakega obiskovalca in obiskovalko, da postane del procesa in posledično tudi del premisleka o aktualnih vprašanjih politike, zgodovine in umetnosti. Platforme/okvirji Kulikovih novih kipov postajajo prepoznavni predmeti: vrtiljak, mavzolej, oven, zgodovinski liki kot citati vizualizirajo vlogo »osebe brez posledic« v vladnem stroju in preizprašujejo samo zamisel »spomenika« preteklosti velikim idejam in zločinom.

Umetnikovo življenje razkriva dokumentacija njegovih glavnih performansov: Kulik kot pes in ptica, pridigar in rogati hudič preučuje meje človeškega in sprejemljivega. Škatle/sobe s fotografijami in video posnetki so dopolnjene s strukturami razstavišča, prostora in okolja. V novih skulpturah Olega Kulika se pes-človek preoblikuje v antičnega Diogena, medtem ko je Leda – prej kot z labodom – zvita z nekim kitajskim zmajem. Osebna mitologija umetnika, njegov edinstven magični historicizem, kaže na nov obrat v spirali Kulikove biografije – projekt materializiranja akcij in performansov skozi žive slike, ki imajo oči, in žive skulpture, ki so po svoji naravi kolektivne in individual(izira)ne, povsem materialne in ultimativno telesne, hipne in duhovno srčne.

Kot gosta v pregledno ambientalno namestitev povabi Rubena Östlunda in njegov slavni film Kvadrat (2017; Zlata palma v Cannesu in nagrade Evropske filmske akademije za najboljši film, komedijo, režijo, scenarij, igralca in scenografijo; nominacija za oskarja za najboljši tujejezični film) – švedski režiser v provokativni satiri referira na Kulikov performans Z vami sem zver (С вами я зверь!) v Politehničnem muzeju v Moskvi, 27. junija 1995. Vzorednice so očitne. Od akcije (Kulik) do provok-akcije (Östlund) – realno in performativno ter filmsko »realistično« in uprizoritveno »transformativno«. Bivajoče in upodabljaajoče. Vzajemnost je neizbežna.

Tudi sam se je lotil filma, v skupaj nekajmesečnem bivanju v Mongoliji, kamor je potoval večkrat, je posnel neposreden dokumentarec o življenju med tamkajšnjimi

ljudmi in v različnih letnih časih občudoval naravo in razmišljal. Prej in potem so ga poti vodile povsod, najbolj razvpit je njegov pasji obisk s performansom Grizem Ameriko in Amerika ugrizne mene / I Bite America And America Bites Me (1997) v ZDA z referenco na ameriški performans Josepha Beuysa Rad imam Ameriko in Amerika ima rada mene / I Like America and America Likes Me (1974). Po svetu je izvedel še več variant tega performansa ter številne druge in hkrati razstavljal, večkrat sodeloval na beneških bienalih, meditiral in se umaknil iz javnosti ter razmišljal o novih projektih.

Če je na njegovih delih poudarjena domača, sovjetska in ruska tradicionalna ikonografija, je scenografija jasno razpoznavna in polna simbolike, ki z umetniške pozicije strukturira imaginarno in vzpostavlja družbeni kontekst kot povezavo raznoterih odnosov: medčloveških (v smislu vsakega človeka), medljudskih (v smislu vsega ljudstva) in medsebojnih (v smislu različnih skupin) ter naših (v smislu vseh) razmerij do posvetne in verske oblasti, ideologij in mitov, življenja in smrti. Pri tem Kulikova umetniškost korenini v medosebnem (v smislu vsake osebe) in intimnem (v smislu umetnika in njegovih), kar povnanja v središčih lastnega ekosistema (v najširšem pomenu besede), ki ga v nadgradnji z značilnimi, izrazitimi vizurami okolice sestavlja v novo veduto kolektivne zavesti, izpostavljajoč kolektivno nezavedno in osebno avtorsko. Za njegovo izrazno bogatost so neizbežna osebna branja del in poznavanje umetnostne zgodovine, zgodovine, Sovjetske zveze, Rusije in sveta.

Umetnost Olega Kulika je vznesena v najbolj neposrednem pomenu besede in tudi v vseh metaforah, ki jih sproža, čeprav ga nikakor ne moremo imenovati metaforičnega umetnika, ampak scela realističnega – karkoli naj bi to že pomenilo – in potemtakem simbolista, impresionista, konstruktivista, suprematista, ekspresionista, dadaista, futurista, akcionista, avantgardista par excellence, seveda najprej realista, a vendar še najlažje z imenom in priimkom. Tako samosvojega in enkratnega umetnika redko srečamo, še redkeje pa ga lahko opazujemo v ustvarjalnem zanosu in prikažemo oziroma gledamo, slišimo, vonjamo in občutimo njegov opus v udarni, primarni in naravni celovitosti.

Evgenia Kudelina
Peter Tomaž Dobrila

Oleg Kulik (1961, Kijev, Ukrajina). Diplomiral je na kijevski Šoli za umetnost leta 1979, nato je bil leta 1990 najprej štipendist fundacije Pollock-Krasner, leta 1995 pa mu je bila dodeljena še štipendija Berlinskega senata. Poleg številnih mednarodnih nagrad je Oleg Kulik tudi prejemnik medalje »Zaslužni / The Worthy« ruske Akademije za umetnost. Živi in dela v Moskvi. Med drugim je predstavljal na beneških bienalih Rusijo (kjer prebiva), Ukrajino (kjer je rojen) in Črno Goro.

Razstava in rezidenca sta del projekta Risk Change / Tvegaj spremembo (2016–2020), ki ga sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske Unije.

KID KIBLA sofinancirata Mestna občina Maribor in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Društvo X-OP in razstavo Zlato runo je dodatno podprla Mestna občina Maribor.

Oleg Kulik: Zlato runo
9. 8.–7. 9. 2019
KIBLA Portal, Maribor, Slovenija

Razstava je na ogled do 7. 9. 2019.

Odprtje razstave v petek, 9. 8. 2019, ob 19. uri.

Produkcija razstave: Društvo za sodobno umetnost X-OP

Koprodukcija razstave: KID KIBLA

Produkcija rezidence: KID KIBLA

KIBLA

**Ustvarjalna
Evropa**

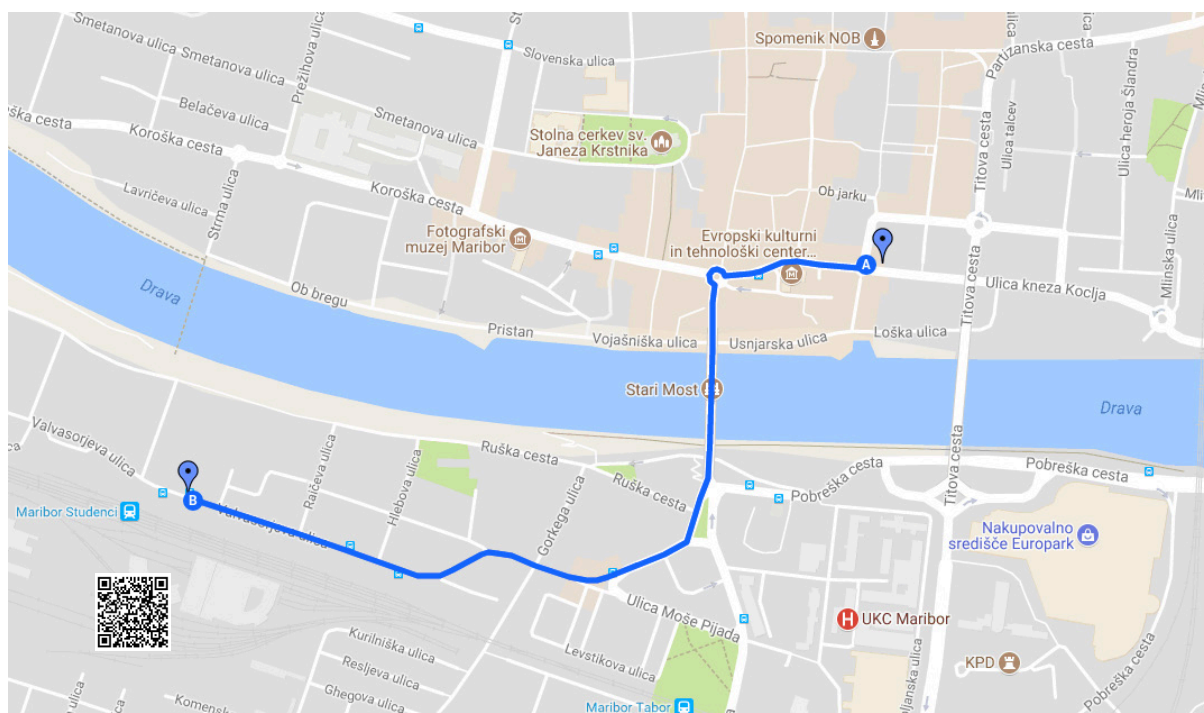
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

Kommunio

President

KIBLA PORTAL, Valvasorjeva 40, Maribor
torek–sobota: 15.00–19.00 (ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih zaprto)